



JOAKIM ZANDER

UIMARI

JÄNNITYSROMAANI

TAMMI

**JOAKIM
ZANDER**

UIMARI

Suomentanut Katriina Huttunen



KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

Ruotsinkielinen alkuteos *Simmaren* ilmestyi 2013.

Copyright © Joakim Zander 2013

Published by agreement with Ahlander Agency.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi 2015

Painettu EU:ssa

ISBN 978-951-31-7936-6

Liisalle, Millalle ja Lukakselle

Around us, the madness of empires continues.

JANE HIRSHFIELD

Heinäkuu 1980

Damaskos

Aina kun pitelen sinua, se on viimeinen kerta. Olen tiennyt sen alusta alkaen. Kun tulit takaisin ja otin lapsen uupuneille käsivarsilleni, pystyin ajattelemaan vain sitä, että tämä on viimeinen kerta.

Katsot minua, silmissäsi on sateen puhdistava lupaus, ja tiedän sinun tietävän. Olet tiennyt yhtä kauan kuin minäkin. Petokseksi. Nyt, tällä hetkellä, niin lähellä että tunnemme molemmat sen löyhkäävän hengityksen, sen tykyttävän sydämen epäsäännöllisen rytmin.

Lapsi ynisee kehdossa, ja nouset, mutta ehätän edelle ja nostan sen syliini. Pitelen sitä sydäntäni vasten. Tunnen sen hengityksen, sen läpättävän sydämen äitisi neuloman vaaleansinisen huovan läpi. Sen sydän on minun sydämeni. Mikään ei oikeuta oman verensä hylkäämistä. Ei ole olemassa selityksiä, ei syitä. Vain erilaisia verukkeita. Vain vaihtelevia valheen asteita. Minä jos kuka hallitsen ne.

Kaupunki on läkähdyttävän kuuma. Kahden kuukauden murhaavan kuivuuden jäljiltä se hehkuu kuin laava. Illan tullen kaupunki ei enää ole harmaa eikä beige vaan läpikuultava, voipunut, kuivettunut, tutiseva kuin hyytelö. Kukaan ei ajattele täällä selkeästi. Kaikki haisee jätteiltä. Jätteiltä, pakokaasuilta, valkosipulilta ja kuminalta. Silti tunnen vain lapsen tuoksun. Suljen silmäni ja hengitän hitaasti nenän kautta. Painan nenäni lapsen lähes hiuksetonta päälakea vasten. Lapsi on edelleen kuuma, aivan liian kuuma. Kuume ei suostu laskemaan.

Sanot että tämä on kolmas päivä. Kuulen kun pengot laatikoista aspiriinia tai mitä tahansa. Helle tekee meidät hulluksi. Tiedämme molemmat, ettei minulla ole mitään täällä, asunnossani, silmänlumeessani. Miksi edes olemme täällä?

”Anna minulle auton avaimet”, sanot.

Huidot kädelläsi kuin basaarien rahaa pyytävät myyjät. Ja kun epäröin:

”Anna minulle nyt ne helvetin avaimet.”

Äänesi on oktaavia korkeampi, sävyn verran epätoivoisempi.

”Hei kuule, odota. Eikö ole parempi, että minä...” aloitan.

Lapsi on aivan hiljaa olkaani vasten. Sen hengitys on kovin ohut, melkein mahdoton erottaa.

”Miten pirussa aiot päästä suurlähetystöön? Mitä? Näet kai itsekin, että tarvitsemme kuumelääkettä.”

Vastahakoisesti kaivan taskusta avainnipun. Se tipahtaa ottees-tani kun tasapainottelen lasta rinnallani ja putoaa kilahtaen etei-sen marmorilattialle. Helle vaimentaa jopa ääniä, ajattelen. Viiväs-tyttää niitä, jarruttaa niitä. Kumarrumme yhtä aikaa nostamaan avaimia. Silmänräpäyksen ajan sormemme ja katseemme hipaisevat toisiaan. Sitten sieppaat avainnipun ja nouset, katoat kaiku-vaan porraskäytävään. Vain ovi kolahtaa vaimeasti painuessaan kiinni perässäsi.

Seison lapsi sylissä kadun puoleisen parvekkeen olemattomassa var-jossa. Tuulenhenkäyksen muisto käy kasvoillani. Helle tekee hen-gittämisestä vaikeaa. Ilmassa on vain hehkuvan kaupungin löyhyä. Mitä tapahtui jasmiinille? Kerran kaupunki tuoksui jasmiinilta.

Rintaani vasten polttaa medaljonki, jonka annoit minulle ennen kuin kaikki muuttui helteeksi, kuumeeksi ja paoksi. Se oli kuulunut isoäidillesi, äidillesi. Ajattelen jättää sen tänne, hallin ruusupuiselle, helmiäisupotuksin koristetulle sivupöydälle, jonka ostimme yhdessä basaarista alle viikkoa ennen kuin siteet alkoivat vahvistua. Ajattelen ettei minulla ole oikeutta ottaa medaljonkia mukaan. Se ei kuulu minulle, ei ole ehkä ikinä kuulunutkaan.

Tiedän kaiken henkiinjäämisestä. Tunnen kaupungista jokaisen kadun, jokaisen kahvilan. Tunnen jokaisen antiikkiliikkeen viikkään omistajan, juoruilevat matonmyyjät, pojan joka myy teetä selässä kannettavasta metrin korkuisesta samovaarista. Olen juonut tuontiviskiä presidentin kanssa savuisissa huoneissa seurani järjestöjohtajia, joita hän ei virallisesti tunnusta. Presidentti tietää nimeni. Yhden nimistäni. Olen pidellyt rahoja. Toimittanut ne niille, jotka parhaiten hyödyttävät niitä voimia, joita minut on lähetty palvelemaan. Tavatessamme puhun kieltänne paremmin kuin te. Toisaalta: siirtäkää minut jonnekin muualle. Päättäkää minut viidakkoon, arolle, Savoyn aulaan. Antakaa minulle minuutti. Minusta tulee lisko, kellastunut ruohonkorsi, nuori liituiraitapukuinen pankkiiri, jolla on hieman liian pitkät hiukset ja kirjava mutta etuoikeutettu menneisyys. Tunnen ystävänne yliopistosta hämärästi muiden kautta. He eivät koskaan muista minua.

Te ette tiedä, mutta olen äärettömän paljon parempi kuin te. Muutun nopeammin. Sopeudun paremmin. Minulla on epäselvemmät ääriviivat ja kovempi ydin. Pidän siteeni ohuina. Jos ne uhkaavat vahvistua, leikkaan ne poikki. Entä nyt? Keskittymiskykyne herpaantui, ja annoin niiden vahvistua, annoin niiden lujittua. Verisiteiden.

Peli on ikuista, mutta tämä erä on ohi. Puristan lasta tiukemmin rintaani vasten, siirtelen levottomana jalkojani betonilla. Kun kuoleman kuvat pyyhkäisevät synapsieni läpi, nipistän silmäni kiinni ja pudistan päätäni. Kuiskaankin tiedostamatta itsekseni.

”Ei, ei, ei...”

Turvonneet kasvot avoviemärissä lentokentälle vievän autostradan varrella. Ammottavat silmät. Kärpäset helteellä. Kärpäset.

”Ei, ei, ei...”

Miksi en antanut hänen olla? Minähän tiesin jo kaiken. Miksi ylipuhuin Firasin vielä yhteen tapaamiseen, vaikka jälki oli jo tulikuuma, hohtava? Se vain oli liian ristiriitainen, liian vaikea uskoa. Minun oli pakko kuulla se uudestaan. Pakko katsoa vielä kerran

Firasin hermostuneisiin silmiin siltä varalta, että niissä piili jotakin. Pakko katsoa, käväisikö hänen kasvoillaan varjo kun hän vastahakoisesti toisti yksityiskohdat viimeisen kerran. Pakko katsoa, oliko niiden hermostunut nykiminen yltynyt vai kadonnut kokonaan. Kaikki ne merkit. Kaikki pienet sävyt. Kaikki se, mikä muodostaa melkein huomaamattoman rajan totuuden ja valheen, elämän ja kuoleman välille. Puristan silmäni kiinni, pudistan päätäni. Ahdistus ja syyllisyys huuhtoutuvat lävitseni. Minun olisi pitänyt tietää.

Eikä nyt ole aikaa hukattavaksi. Auto on vuokrattu eräältä yhteyshenkilöltäni ja pysäköity kulman taakse. Takaluukussa odottaa reppu, jossa on vaatteita, rahaa ja uusi passi. Pakoreitti on aktivoitu, kirjoitettu näkymättömällä musteella silmäluomieni sisäpuolelle. Ainoa ratkaisu on nyt muuttua sumuksi ja sitten pelkäksi ilmaksi. Osaksi kuminaa, valkosipulia, jätteitä, pakokaasuja. Hyvänä päivänä ehkä jasmiiniksi.

Nostan lapseni eteeni. On helpotus että sillä on sinun silmäsi. Niin on yksinkertaisinta. Millainen ihminen hylkää oman lapsensa? Edes suojellakseen sitä? Petosta petoksen perään. Valhetta valheen perään. Miten kauan suhteellisuus pelastaa ihmisen sielun?

Ääniä kadulta. Hitaampia, puhdittomampia helteessä. Väsyneiden äänten ääriviivat hädin tuskin tavoittavat minut kolmanteen kerrokseen. Autot matelevat eteenpäin, kuivettuneina, tuskissaan, hehkuvan kuumen betonin yli.

Ja sitten ääni kun auto ei suostu käynnistymään. Avainta käänetään, mutta sytytystulppa ei reagoi. Kerran:

”Aaannnannananananannan.”

Siirryn parvekkeella aurinkoon, lasta suojaten, lähemmäs kaidetta. Tuntui kuin vaipuisi aivan liian kuumaan kylpyyn, hiki valuu poskeani pitkin, kainaloni, selkäni ja rintani ovat jo likomärät. Kumarrun kaiteen yli, etsin katseellani ruosteista, vanhaa vihreää Renaultia. Kadun toisella puolella. Ajatukset välähtävät pääni läpi. Että olin tyytyväinen kun löysin juuri tuon parkkipaikan. Että olin aikonut jättää auton siihen viikoiksi, kuukau-

siksi. Että ehkä loppujen lopuksi löytäisit avaimet ja siirtäisit sen. Että miksi välittäisit autosta?

Auringon välkettä kuljettajan puoleisessa ikkunassa. Mutta kun siristän silmiäni, näen sinut. Kauniit vaaleat hiuksesi, unettomien öiden ja vesipulan litistämät ja tahmaamat. Etukumarassa, kasvot ärtymyksestä, päänsärystä, kaikista levottomista ajatuksista, hädästä vääristyneinä. Ajattelen että olet kauneinta mitä olen koskaan nähnyt. Että on viimeinen kerta kun näen sinut. Veistä väännetään sydämässäni kierros toisensa jälkeen.

Nyt käännät taas virta-avainta:

”Aaannnanananananannan.”

Se on merkki. Yksi merkeistä. Yksi niistä tuhansista merkeistä, jotka olen henkiinjäämistaistelussani oppinut tunnistamaan. Ja minä tiedän, että on jo myöhäistä, aivan liian myöhäistä. Oivallus välähtää lävitseni. Kuolemanpelko, toivottomuus, syyllisyys, syyllisyys, syyllisyys. Kaikki siinä ajassa, joka hermolta kestää reagoida kipuun.

Kun räjähdys raastaa rikki tärykalvoni, makaan jo parvekkeen lattialla. Räjähdys ei ole kumea, ei helteen vaimentava. Se on hirvittävä, majesteettinen. Se on kokonainen kenttätaistelu yhteen silmänräpäykseen tiivistettynä. Tunnen tuhansien pienten, aivan kevyiden, aivan terävien hiukkasten peittävän minut tuhkan lailla. Lasia ja ehkä betonijulkisivun paloja, metallin paloja.

Jälkeenpäin on täysin hiljaista. Tuntuu kun makaisin lasipeiton alla, halvan betonin, ruosteisen teräksen. Ajattelen että minusta varmaan vuotaa verta. Ajattelen että jos ajattelen, minun on oltava elossa. Ajattelen että käsivarteni ovat tässä jossakin, että tunnen ne betonin alla. Ajattelen että mitä pitelen sylissäni, minkä päällä makaan? Onnistun pyörähtämään puoli kierrosta. Ympärihelisee lasia, betoni kolisee. Siirryn varovasti ylöspäin, nousen kyyräräpään varaan. Se tuntuu vastaavan selkärangan signaaleihin.

Lapsi makaa allani, käteni lujasti korvia vasten painettuina. Lapsi räpyttelee minulle silmiään, hengittää raskaasti, kuumeisesti. Ei edes lasinsiru ole osunut siihen.

8. joulukuuta 2013

Uppsala

Mahmoud Shammosh ei oikeastaan ollut vainoharhainen. Päinvastoin. Jos joku olisi kysynyt, hän olisi kuvannut itseään sellaisen vastakohtaksi. Rationaaliseksi. Akateemiseksi. Ja enemmän kuin mitään muuta: määrätietoiseksi.

Mahmoud ei ollut koskaan uskonut ulkopuolisuuteen eikä salaliittoihin. Ne olivat teinejä, jihadisteja ja foliohattuja varten. Hän ei ollut etsinyt verukkeita päästäkseen pois betonilähiöstä ja toivottomuudesta, pois kaikesta kokemastaan, edetäkseen tohtorikoulutettavaksi Uppsalaan. Hän oli varma, että yhdeksässä tapauksessa kymmenestä yksinkertaisin ratkaisu oli oikea. Vainoharhaisuus oli luusereita varten.

Hän nyhtäisi ruosteisen Crescentinsä irti pyörätelineestä Carolina Redivivan ulkopuolella. Kauan sitten pyörä oli varmaankin ollut vaaleansininen. Vain ensimmäisen vuoden opiskelijoilla oli Uppsalassa hienot polkupyörät. Veteraanit tiesivät, että ne pihistettiin ensimmäisellä viikolla. Mahmoudin pyörä näytti taiteilevan täydellisen naamioinnin ja täydellisen käyttökelvottomuuden hiuksenhienolla rajalla.

Hän polkaisi pari kertaa voimakkaasti ja antoi sitten kaupunkiin vievän alamäen tehdä tehtävänsä. Hän oli viettänyt Uppsalassa melkein seitsemän vuotta mutta nautti vieläkin saadessaan viilettää Drottninggatania alas tuuli kasvoillaan. Pakkanen kuin jäätä rystysiä vasten. Vasten tahtoaan hän vilkaisi olkansa yli. Kirjaston mäen sähkövalot hehkuivat yksinäisinä ja alakuloisina

joulukuun alun varhaisessa pimeydessä. Kukaan ei seurannut häntä.

Oikeustieteen tiedekunnan vastaanotto Gamla torgetin reunalla kimmelsi joulukoristeista. Joulukuusi ja adventtikyntteliköt paloivat sunnuntaista huolimatta, mutta kolmannen kerroksen käytävä oli pimeä ja hiljainen. Hän avasi pienen, täpötäyden työhuoneensa oven, meni sisään, sytytti kirjoituspöydän lampun ja käynnisti tietokoneen.

Hän istuutui tuolilleen selin ikkunaan ja siirsi tieltä kaksi kirjaa, jotka käsittelivät valtionyhtiöiden yksityistämistä ja ihmisoikeuksia. Mikäli kaikki meni suunnitelmien mukaan, hän olisi pian itsekin kirjailija, ja hänen kirjansa aihe olisi sama. *The Privatization of War*. Se oli hänen väitöskirjansa nimi. Kirja oli ehkä puoliksi valmis.

Tähän saakka hän oli kirjoittanut oikeastaan melko perinteisesti. Ehkäpä aineistossa oli enemmän kenttätöitä kuin yleensä oikeustieteen tohtorinväitöskirjoissa. Mutta se oli ajatuskin. Se oli nykyaikaista, poikkitieteellistä. Hän oli haastatellut Irakissa ja Afganistanissa noin viittäkymmentä työntekijää, joiden amerikkalaiset ja brittiläiset työnantajayritykset huolehtivat samoista tehtävistä kuin armeijat ennen, siis kuljetuksesta ja erilaisista huolto-tehtävistä, vartioinnista ja jopa suoranaisista taisteluista.

Alussa hän oli toivonut skuuppia, jotakin Abu Ghraibin tai My Laiin tapaista. Hän olisi tutkija, joka paljasti suuria, hirvittäviä rikoksia. Hän tiesi, että hänen taustastaan oli ollut etua. Mutta mitään tavatonta ei ollut paljastunut. Hän oli vain onnistunut kirjoittamaan ja luetteloimaan yritykset ja niiden säännöt ja julkaisut artikkelin *European Journal of International Law*'ssa ja tiivistelmän *Dagens Nyheter*issä. Sitä seurasi odottamatta CNN:n haastattelu Kabulissa. Sitten häntä alettiin yhtäkkiä kutsua kansainvälisiin konferensseihin ja symposiumeihin. Se ei ollut skuuppi, mutta se oli makeaa, makeaa esimakua enteilevästä menestyksestä.

Ainakin siihen asti kun viesti tuli.

Mahmoud nosti huokaisten kirjoituspöydältään viisikymmentä sivua paksun paperipinon. Väitöskirjan uusimman luvun. Jo ensimmäinen sivu oli tuherretty täyteen punakynämerkintöjä. Reserviupseerin veroinen vanha ohjaaja huomasi aina kun hän yritti päästä helpolla. Hän tunsu sydämensä jysähtävän ja pani pinon pois. Ensin sähköposti.

Kun Mahmoud yritti avata sähköpostiohjelmaa, iäkäs tietokone surahti kuin pyhätöitä vastustellakseen. Tiedekunnan koneistus oli kaikkea muuta kuin viimeistä huutoa. Se oli arvovaltakysymys. Tähän tiedekuntaan ei tultu nykyaikaisen laitteiston vaan viiden sadan vuoden perinteiden takia.

Mahmoud vilkaisu ikkunasta joulukuun pimeyteen. Hänen työhuoneensa oli ehkä pieni, mutta siitä oli Uppsalan paras näköala. Etualalla Fyrisjoki ja talo, jota Ingmar Bergman oli käyttänyt Fannyssa ja Alexanderissa. Mikä sen nimi oli? Akademikvarnen? Sen takana tuomiokirkko ja linna, kaikessa moitteettomassa, akateemisessa yläluokkaisuudessaan lähes aavemaisesti valaistuja. Mahmoud ajatteli enää tuskin koskaan, että maisema oli kaukana pieneistä leikkipuistosta ja hilseilevästä betoniseinästä, jotka olivat näkyneet hänen lapsuudenkotinsa ikkunoista. Lopulta tietokone antoi periksi ja päästi Mahmoudin lukemaan viestejä. Vain yksi uusi, ei otsikkoa. Eikä ihme, hänhän oli tarkistanut sähköpostin neljännestanti sitten kirjastossa. Hän aikoi juuri poistaa viestin roskapostina, mutta silloin hän huomasi lähettäjän otsikon. Jaakarioo@hotmail.com.

Hän tunsu pulssinsa kohoavan. Tämä oli toinen viesti, jonka hän oli saanut tuosta osoitteesta. Ensimmäinen oli tullut juuri kun hän palasi viimeiseltä matkaltaan Afganistanista, ja se oli syypää viime viikkojen vastentahtoiseen vainoharhaisuuteen.

Viesti oli ollut lyhyt, kirjoitettu ruotsiksi, ja lähettäjä oli ilmeisesti Afganistanissa:

Shammosh,

Näin pari päivää sitten CNN:n haastattelun. Sinusta on näköjään tullut ihan helvetin vakava. Olisiko meillä mahdollisuutta tavata Kabulissa lähipäivinä? Minulla on tietoa, joka voisi kiinnostaa myös sinua. Ole varovainen, sinua pidetään silmällä.

Tahto, rohkeus ja kestävyys

Viestin tuttavallinen sävy. Tahto, rohkeus ja kestävyys, tuttuja sanoja toiselta ajalta. Viestin oli ilmeisesti lähettänyt joku, joka tunsi hänet.

Ja sitten loppu. ”Sinua pidetään silmällä.” Mahmoud oli sivuuttanut sen. Naurahtanut. Tietenkin joku kaveri. Joku joka vain pelaili. Pian hän saisi uuden viestin, jossa lukisi ”LOL! Got ya!”. Hänen taustansa oli ainutlaatuinen niissä sosiaalisissa piireissä, joissa hän nykyään liikkui, ja se oli hänen uusien ystäviensä vit sailun kohde. Enempää ei kuitenkaan tullut. Ja hän alkoi hitaasti katsella ympärilleen, vain varmuuden vuoksi. Vain jotta, niin, mik sikäs ei?

Ja jo samana iltana hän oli nähnyt sen, tavallisen Volvo V70:n. Byrokraatinharmaan. Sammuneen katulampun alla hänen pienen yksionsä ulkopuolella Luthagenissa. Ja myöhemmin samalla viikolla hän näki sen taas tultuaan Studenthälsanista jokaviikkoisista koripalloharjoituksista. Hän painoi rekisterinumeron mieleensä. Sen jälkeen hän oli nähnyt auton kaikkialla. Mahmoudia puistatti. Ehkä se oli sattumaa. Ehkä ei.

Hän kääntyi kohti tietokonetta ja klikkasi uutta viestiä. Ehkä pila paljastuisi nyt? Hän ei koskaan tunnustaisi pilailijalle, että oli osittain mennyt lankaan.

Teksti oli ruotsiksi:

Shammosh,

Otan sinuun yhteyttä Brysselissä. Meidän täytyy tavata.

Tahto, rohkeus ja kestävyys

Mahmoud tunsi pulssinsa nousevan entisestään. Miten tuo henkilö oli perillä siitä, että hän oli menossa myöhemmin viikolla Brysseliin? Sikäli kuin Mahmoud tiesi, vain hänen ohjaajansa oli tietoinen siitä, että hän oli suostunut puhumaan torstaina International Crisis Groupin järjestämässä konferenssissa. Mahmoudin iho nousi kananlihalle, ja puistatus kulki selkärankaa pitkin. Ehkä se sittenkin oli pilaa? Volvo pelkkää kuvitelmaa? Toisaalta... Josakin jännityksen tuntu, pieni annos adrenaliinia.

Hän pudisteli päätään. Ehkä hänen oli viisainta vain odottaa ja katsoa, ottaisiko joku häneen yhteyttä Brysselissä. Yksi asia hänen kuitenkin oli tehtävä ennen kuin hän lähtisi työhuoneestaan. Viesti joka hänen oli pakko kirjoittaa. Yhteys joka oli kauan odottanut elvyttämistä.

Klara Walldéen oli tullut yhtäkkiä, aivan odottamattomasta suunnasta. Eräänä päivän Klara vain oli siinä kädet Mahmoudin ympärillä, pää hänen olkaansa vasten, kädet hänen pitkiksi venähtäneissä hiuksissaan. Se oli ollut käännteentekevä jakso Mahmoudin elämässä. Mahmoud oli tyhjä ja hämillään, voipunut ja uneton. Aivan, aivan yksin. Ja sitten eräänä päivänä Klara vain seiso i hänen kalsean, sisustamattoman pienen asuntonsa ovella.

”Olen nähnyt sinut luennoilla”, Klara sanoi. ”Olet ainoa, joka näyttää yksinäisemmältä kuin minä. Siksi seurasin sinua. Sairasta, eikö?”

Sitten Klara astui rauhallisesti Mahmoudin kynnyksen yli ja laski oman yksinäisyytensä hänen yksinäisyytensä viereen sanomatta sen enempää. Ja Mahmoud jätti oman yksinäisyytensä sikseen, heidän yksinäisyytensä alkoivat lähestyä toisiaan, kunnes lopulta kasvoivat yhteen. Oli vapauttavaa kun heidän ei aina tarvinnut puhua keskenään. He saattoivat vain maata Mahmoudin askeettisella patjalla tai Klaran kapealla, kovalla sängyllä Rackarbergetissä, kirpputorilta ostetun rahisevan soulsinglen soidessa taustalla matkagramofonissa.

Ei mennyt päivääkään, ettei Mahmoud ajatellut sitä. Miten he hengittivät niin kevyesti kuin pystyivät, jotta eivät olisi naarmuttaneet heitä ympäröivää haurasta kalvoa, miten heidän sydämensä löi Prince Phillip Mitchellin I'm So Happy tahdissa.

Silti hän oli tiennyt alusta asti, ettei se kestäisi. Hänen sisällään oli jotakin riittämätöntä, jotakin ristiriitaista sen kanssa, mitä hän ja Klara olivat yhdessä kokeneet. Sen hän piti omana tietonaan, sydämensä kaikkein perimmäisessä sopukassa. Kun Klara valittiin oikeustieteen opintojen loppuvaiheessa London School of Economicsiin, he vanhoivat pyhästi, että jatkaisivat seurustelua, vaalisivat suhdettaan, välimatkat olivat toissijaisia silloin kun siteet olivat näin vahvat. Sisimmässään Mahmoud kuitenkin tiesi, että loppu oli tullut. Hänen sisällään oli uuteen, määrätietoiseen liekkiin leimahtanut valo, jonka hän oli niin kauan yrittänyt tukahduttaa.

Hän ei koskaan unohtanut Klaran katsetta kun he seisoivat Arlandassa ja hän takelteli ulkoläksyään. Että tauko ehkä olisi paikallaan. Että heidän ei pitäisi olla toisilleen taakka. Että heidän ei kannattaisi nähdä eroa loppuna vaan uutena mahdollisuutena. Kaikki ne verukkeet, jotka eivät olleet totta. Klara ei sanonut mitään. Ei sanaakaan. Eikä irrottanut hänestä katsetaan. Kun Mahmoud oli sanonut sanottavansa, tai kun sanat lopulta pettivät hänet, Klaran silmissä ei enää ollut rakkautta, ei hellyyttä. Klara katsoi häntä niin armottoman halveksivasti, että kyyneleet alkoivat valua hänen poskiaan pitkin. Sitten Klara nosti laukkunsa ja meni lähtöselvitykseen taakseen katsomatta. Siitä oli nyt kolme vuotta. Sen koommin Mahmoud ei ollut puhunut Klaran kanssa.

Mahmoud kumartui tietokoneen ääreen ryhtyäkseen kirjoittamaan viestiä. Hänen sormensa tapailivat näppäimiä. Sen jälkeen kun hänet oli kutsuttu Brysseliin konferenssiin, hän ei ollut ajatellut mitään muuta kuin että ottaisi yhteyttä Klaraan. Siitä vain ei ollut tullut mitään. Hän ei ollut saanut itsestään irti sen vertaa.

”No niin!” hän sanoi itsekseen. ”Antaa tulla nyt!”

Häneltä meni melkein puoli tuntia laatia viesti, joka ei lopulta ollut kuin viisi riviä pitkä. Sen jälkeen kesti neljännestunnin poistaa siitä kaikki, mikä voitaisiin tulkita kaksimielisyyksiksi, epätoivoksi, menneisyyteen viittaamiseksi. Lopulta hän henkäisi syvään ja lähetti viestin matkaan.

Kun hän kaksikymmentä minuuttia myöhemmin lähti tiedekunnasta, hän näki ensimmäiseksi harmaan Volvon. Parkkipaikalla pimeässä joen rannalla. Kun hän avasi pyöränsä lukon, hän kuuli kuinka moottori käynnistettiin. Etuvalot syttyivät, ja aavemainen valokeila valaisi Fyrisjoen yli kulkevan vanhan sillan metallikaiteen. Ensimmäistä kertaa hyvin pitkään aikaan häntä pelotti oikeasti.

8. joulukuuta 2013
Sankt Annan saaristo

Hiljaisuus oli jälkeenpäin melkein yhtä lamaannuttava kuin haulikon kaksi korviahuumaavaa pamausta. Kuului vain ankkujen kaakatusta kauempaa merenselältä ja hihnaansa tempovan koiran innokasta uikutusta. Kaikki oli harmaata. Kalliot ja meri. Paljaat puut ja pensaikot. Tuuli kahisutti vesirajan kalpeaa kaislikkoa.

”Ammuit ohi”, vanha mies sanoi kiikarit silmillä.

”Enkä ampunut”, nuori nainen vastasi hänen vierellään. Hän piti edelleen haulikkoa olkaansa vasten. Sen perän kirsikkapuu tuntui poskella viileältä.

”Ehkä ensimmäisen laukauksen, mutta toista en varmasti ampunut ohi”, hän sanoi. ”Päästä Albert irti, niin saamme nähdä.”

Vanha mies kumartui irrottamaan spanielin hihnastaan. Koira ryntäsi kimeästi haukkuen matkaan kaislikon halki ja kallioille kiväärin osoittamaan suuntaan.

”Ammuit molemmat ohi. Usko minua. Taitosi ovat ruostuneet, Klara.”

Mies pudisteli pettyneenä päätään. Hymynkare väreili nuoren naisen huulilla.

”Sanot noin joka kerta kun olemme täällä, isoisä. Että ammuin ohi. Että taitoni ovat ruostuneet.”

Hän matki vanhan miehen huolestunutta ilmettä.

”Ja joka kerta Albert tulee takaisin sunnuntaipäivällinen suussa.”

Mies pudisti päätään.

”Sanon vain sen, mitä näen kiikarissa, siinä kaikki”, hän jupisi.

Hän otti kiveä vasten nojaavasta kuluneesta repusta termoksen ja kaksi kuppia.

”Juodaan kahvit ja lähdetään sitten kotiin herättämään iso-äitiä”, hän sanoi.

Vesirajasta kuului lyhyt haukahdus, ja sitä seurasi hurja loiske. Klara hymyili leveästi ja taputti isoisäänsä poskelle.

”Vai että ovat taitoni ruostuneet, häh? Niinkö sinä sanoit?”

Mies vilkutti hänelle silmää ja kaatoi kahvia kuppiin. Toisella kädellä hän kaivoi takkinsa uumenista taskumatin.

”Otatko sinäkin vähän terästystä, suurriistanmetsästäjä? Saa-liin kunniaksi”, hän sanoi.

”Mitä? Onko sinulla viinaa mukana? Tiedätkö paljonko kello on? Tästä minä raportoin isoäidille, ettäs tiedät.”

Klara pudisti totisena päätään mutta antoi isoisän kaataa tilkan kotipoltoista hänen kuppiinsa. Ennen kuin hän ehti hörpätä, puhelin soi jossakin syvällä öljykangastakin taskun uumenissa. Klara huokaisi ja ojensi kuppinsa isoisälle.

”Tuosta paholaisesta et pääse pakoon”, isoisä sanoi hymyillen vienosti.

Klara sai otteen Blackberrystään. Hän ei ollut yllätynyt nähdessään näytöllä Eva-Karinin nimen. Pomo. Sosiaalidemokraattien dinosaurius ja EU-parlamentin jäsen Eva-Karin Boman.

”Äh”, hän voihkaisi ennen kuin painoi vastausnäppäintä.

”Hei, Eva-Karin”, hän sanoi äänellä, joka oli oktaavia korkeampi ja huomattavasti reippaampi kuin hänen tavallinen äänensä.

”Klara, pikku ystävä, onneksi sain sinut kiinni! Täällä on nyt kaikki ihan sekaisin. Glennys soitti minulle juuri ja kysyi, mikä on kantamme tietoturvaraporttiin. En ole ehtinyt vielä edes avata sitä. On ollut niin paljon kaikkea...”

Ääni katosi hetkeksi. Klara vilkaisi kelloa. Vähän vaille yhdeksän. Eva-Karin oli todennäköisesti menossa lentokenttäjunalla Arlandaan. Klara vilkaisi harmaita, tuulen tuivertamia kallioita. Tuntui järjettömältä puhua Eva-Karinin kanssa täällä saaris-

tossa. Hänen ainoassa pakopaikassaan Eva-Karinin ääni kuulosti tungettelevalta.

”...joten saisitko minulle yhteenvedon ennen – mitä sanoisimme? Ennen viittä tänään, okei? Niin että ehdin käydä sen läpi ennen huomista kokousta? Kai sinä ehdit, vai mitä? Olet enkeli, kulta pieni.”

”Totta kai”, Klara sanoi. ”Eva-Karin, et ehkä muista, mutta olen Ruotsissa enkä lennä Brysseliin ennen kuin vasta kahdelta iltapäivällä. En tiedä, ehdinkö viiteen mennessä.”

”Klara, tiedän oikein hyvin, että olet Ruotsissa”, Eva-Karin keskeytti äänellä, joka ei suvainnut vastaväitteitä. ”Kyllä kai sinä voit tehdä töitä matkan aikana? Hyvä luoja, sinullahan on ollut koko viikonloppu vapaata, eikö totta?”

Klara kyykistyi pehmeään sammalikkoon ja nojasi päätä käsiinsä. Oli sunnuntaiaamu. Hänellä oli ollut vapaa lauantai. Hänestä tuntui kuin elämänhalu olisi valumassa tyhjiin.

”Klara? Klara? Oletko vielä sillä?” Eva-Karinin ääni kaikui hänen korvassaan.

Klara rykäisi ja pudisti päätään. Hän vetäisi henkeä ja jännitti ääntään, pakotti sen kuulostamaan pirteältä, eteenpäin pyrkivältä, palvelualttiilta.

”Ilman muuta, Eva-Karin”, hän sanoi. ”Ei hätää. Meilaan sinulle yhteenvedon ennen viittä.”

Puolen tunnin kuluttua Klara Walldéen oli taas lapsuudenaikaisessa huoneessaan, ympärillään vaaleanpunaiset tapetit ja kukka-boardit, jotka oli mankunut itselleen kymmenvuotiaana. Sileät, kiiltäviksi kuluneet lattialaudat paljaiden jalkojen alla. Kattoikkunan ulkopuolella paljaiden puiden läpi pilkotti Itämeri. Laineet kävivät vaahtopäisinä. Ennen iltaa myrsky olisi täällä. Heille tulisi kiire. Hänen lapsuudenystävänsä Bosse Bengtsson, joka asui peremmällä lahdessa, veisi hänet Norrköpingiin veneellä ja autolla. Sitten junalla Arlandaan ja lentokoneella tavalliseen elämään Brysseliin.

Klara veti Helly Hansenin nyppyyntyneen paidan luisevien hartioidensa yli ja korvasi sen vaalealla, tiukalla topilla ja epäsymmetrisellä villatakilla. Japanilaiset farkut isoäidin kuluneiden samettihousujen tilalle. Jalkaan limited edition Niket vuorillisten kumisaappaiden sijaan. Hieman nokista meikkiä silmien ympärille. Pari kammanvetoa korpinmustien hiusten läpi. Pienen kampauspöydän peilissä hän oli toinen ihminen. Lattialaudat narisivat hänen askelensa alla.

Klara nousi tuoilta ja avasi pienen sivu-ullakon oven. Varovasti ja tottuneesti hän kumartui pimeyteen ja veti esiin kuluneen vanhan kenkälaatikon. Hän otti siitä pinkan valokuvia, levitti ne lattialle ja istahti niiden eteen.

”Täälläkö sinä taas katselet vanhoja valokuvia?”

Klara kääntyi. Isoäiti näytti pienen kattoikkunan kalpeassa valossa melkein läpikuultavalta. Isoäidin vartalo oli kovin hento ja hauras. Ei olisi uskonut, että hän kiipesi edelleen ryhmyisten omenapuiden latvaan pudottelemaan viimeisiä hedelmiä.

Samat jäänsiniset silmät kuin isoisällä. He olisivat voineet olla sisaruksia. Mutta siitä ei laskettu leikkiä täällä saaristossa. Isoäidin kasvoissa oli joitakin uurteita mutta ei ryppyjä. Ei koskaan meikkiä, vain aurinkoa, naurua ja suolavettä, hänellä oli tapana sanoa. Hän ei näyttänyt päivääkään yli kuusikymmentävuotiaalta, vaikka täyttäisi parin kuukauden kuluttua seitsemänkymmentäviisi.

”Halusin vain vilkaista, tiedäthän”, Klara vastasi.

”Miksi et ota niitä mukaasi Brysseliin? Sitä en ole koskaan ymmärtänyt. Mitä hyötyä niistä on täällä?”

Isoäiti pudisti päätään. Jotakin surullista, yksinäistä, pilkahti hänen sinisissä silmissään. Hetken näytti siltä, että hän sanoisi jotakin, mutta hän muutti mieltään.

”En tiedä”, Klara sanoi. ”Näin sen vain on oltava. Ne kuuluvat tänne. Miten on, oliko niitä Lucia-pullia?”

Hän keräsi valokuvat kokoon ja pani ne varovasti kenkälaatikkoon ennen kuin seurasi isoäitiä narisevia portaita pitkin alakertaan.

”Vai niin, siinäkö hän on! Kaupunkivaatteissaan ja kaikkea!”

Bosse Bengtsson seisoi laiturilla odottamassa kun Klara tuli polkua pitkin Bossen vanhempien nukkavierusta saaristolaiskodista. Kuten niin monta kertaa ennenkin. Klaran jalat tuntuivat osaavan kulkea täällä itsestään. Aivoja tai selkärankaa ei tarvittu ollenkaan juurien, kivien, lätäköiden väistelyyn.

”Lopeta jo, Bosse. Kuulostat ihan isoisältä”, Klara sanoi.

He halusivat kömpelösti. Bosse oli pari vuotta vanhempi kuin Klara, ja he olivat enemmän tai vähemmän varttuneet yhdessä. Bosse oli Klaralle kuin veli. Kaksi sisarusta päinvastaisesta ulkonäöstä ja luonteesta huolimatta.

He olivat epäsuhtainen pari. Klara oli pieni ja laiha, luokan paras ja niin hyvä jalkapallossa, että oli jonkin aikaa pelannut Östervikingin poikien joukkueessa. Bosse piti kalastamisesta ja vähän isompana metsästämisestä, ryyppäämisestä ja tappelemisesta. Klara oli aina lähdessä pois. Bosse ei voinut kuvitellaakaan, että hylkäisi saariston. Päivästä ja vuodesta toiseen he kuitenkin kävivät koulua yhdessä, kesäisin kouluveneellä ja talvisaikaan ilmatyynyaluksella. Sellaisesta syntyy vahvaakin vahvempi luottamus.

Klara hyppäsi kyytiin ja nosti Bossen vanhan veneen kolhiutuneet lepuuttajat samalla kun Bosse taiteili heidät laiturista. Nostettuaan lepuuttajat Klara meni Bossen seuraksi pieneen ohjaamoon. Aallot olivat nyt korkeampia, niiden harjat valkoisia ja määrätietoisia.

”Illalla tulee myrsky”, Bosse sanoi.

”Niin kuulemma”, Klara vastasi.

VAIN VEDESSÄ VOI UNOHTAA

Uimari on valtaisan kansainvälisen suosion saavuttanut trilleri, terrorismin vastaisen sodan siivittäjä hurja ajojahti halki talvisen Euroopan. Monisäikeisessä tarinassa räikein valhe voittaa ja röyhkein teko palkitaan, mutta itseään ei pakene kukaan.

”Romaani joka pistää koko trillerikentän uusiksi.” [CULTURMAG.DE](#)

”Stieg Larsson, Henning Mankell, Jens Lapidus – ja Joakim Zander. Ruotsalaisella jännityskirjallisuudella on uusi tähti.” [METRO](#)

#kirja
WWW.KIRJA.FI



84.2

ISBN 978-951-31-7936-6

